



TEČAJ OBUKE O SINTEZI PODVODNIH ARHEOLOŠKIH NALAZIŠTA

UVOD U PROJEKT

ACILJ PROJEKTA

Opći cilj projekta U-Mar je razvoj znanja i vrednovanje baštine vezane uz podvodnu arheologiju uvažavajući ove specifične ciljeve:

1) Edukacija i osposobljavanje stručnjaka u cilju stjecanja specifičnih vještina podvodne arheologije kako bi bolje vrednovali i upravljali podvodnim kulturnim lokalitetima. Projekt će stoga obučiti stručnjake spremne promicati turističku ponudu na ciljanim lokalitetima, pristupajući ovoj inicijativi s više točaka gledišta postavljanjem ad hoc originalnog tečaja obuke.

2) Razvijanje održivog i ekološki prihvatljivog turizma temeljenog oko podvodne arheologije, poboljšanje turističko-kulturne ponude i širenje relevantnih korisnika. Ciljevi će se također ostvariti na način da se podvodna arheologija učini pristupačnijom pojedincima koji ne žele ili ne mogu roniti ili plivati, i to razvojem digitalnih puteva do lokaliteta i otvaranjem interpretacijskih centara na kopnu.



Co-funded by the
European Union



3) Pružanje smjernica institucijama koje nastoje razviti metodologiju promicanja podvodne arheološke baštine, s različitim mogućnostima primjene ovisno o kontekstu i s posebnim naglaskom na izradu podvodnih arheoloških itinerara, njihovu specifičnu baštinu i potrebne stručne vještine.

4) Obogaćivanje znanja i vještina članova lokalnih zajednica, mladih i turista na tom području o podvodnoj arheološkoj baštini i važnosti njezina očuvanja i promicanja.



Co-funded by the
European Union



Projektom U-Mar nastoji se razviti podvodna arheologija i turizam koji je povezan s podvodnim arheološkim sektorom na način da unaprjeđuje stručne vještine djelatnika u kulturi koji rade na tim lokacijama. Ovi su ciljevi u skladu s horizontalnim i sektorskim programskim prioritetima:

Projekt se bavi horizontalnim prioritetom „**okoliš i borba protiv klimatskih promjena**“ jer je podvodni turizam izravno povezan s održivim turizmom s niskim ili nikakvim utjecajem na okoliš te predstavlja sektor gdje i lokalna zajednica može naučiti prepoznavati i vrednovati podvodnu kulturnu baštinu i prirodno morsko okruženje.

Odlikuje ga visoka kontrola i niski intenzitet protoka, a istovremeno je vrlo pažljiv prema okolišu i kulturnim vrijednostima područja.

Djelatnici u kulturi trebaju imati stručna znanja o očuvanju okoliša i biti sposobni prenijeti ta znanja turistima koji pristupaju ovakvoj vrsti aktivnosti.

Konačno, ovakav vid turizma podrazumijeva postojanje lokaliteta u kojem već postoji pravna zaštita, kao što su zaštićena prirodna morska ili arheološka područja poput podvodnih parkova.



Co-funded by the
European Union



Unatoč tome što je održivi turizam direktno povezan s prirodom, projekt se bavi i „**digitalnom transformacijom kroz razvoj digitalne spremnosti, otpornosti i kapaciteta**“ jer je jedan od ciljeva učiniti podvodnu arheologiju dostupnom široj javnosti korištenjem digitalnih inovativnih alata za pristup podvodnoj baštini bez potrebe za fizičkim kontaktom.

Stručnjaci će istodobno razviti nove digitalne i tehnološke vještine namijenjene svima zainteresiranima koji žele pristup podvodnoj kulturnoj baštini u vodenom okruženju ili izvan njega.

Budući da podvodni turizam predstavlja izvrsnu priliku za gospodarski razvoj, projektom će se:

- „**Prilagoditi strukovno obrazovanje i osposobljavanje sukladno potrebama tržišta rada**“. Radnici će se osposobiti na temelju stvarne potrebe za razvojem ovog sektora i njegovom implementacijom kao dijelom turističke ponude i održivih gospodarskih resursa. Prilagodbom strukovnog osposobljavanja tržištu rada, projektom će se povećati i mogućnost zapošljavanja studenata koji se žele specijalizirati na području podvodne arheologije.



Co-funded by the
European Union



- „Povećati fleksibilnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja“ jer subjektima u kulturi, koji već rade u tom sektoru, pruža više mogućnosti prilagođavanja svojih vještina novim potrebama tržišta rada.

Drugim riječima, stručna osoba obučena u okviru projekta steći će specifične vještine na području kulturne baštine, kao što su: upravljanje podvodnim itinerarima, suradnja s drugim dionicima uključenim u turizam, interakcija i razmjena znanja itd., odnosno, ključne vještine za razvoj turizma povezanog s podvodnom arheologijom.



Co-funded by the
European Union



TEČAJ - UVOD

U cilju stjecanja novih znanja o podvodnoj kulturnoj baštini te razvoju turizma povezanog s podvodnom arheologijom, u postupku je izrada koncepta novog tečaja. Tečajem se promiče podvodna kulturna baština, a namijenjen je zadovoljavanju kulturnih i turističkih potreba.

Postojeći tečajevi vezani uz ovu temu usmjereni su uglavnom na kulturno-povijesni aspekt lokaliteta, dok se u manjoj mjeri bave promidžbom podvodnog kulturnog turizma. Također, postojeći tečajevi ne uključuju suradnju s kulturnim i komercijalnim akterima.



Co-funded by the
European Union



Stoga će ciljane skupine kojima je U-Mar tečaj osposobljavanja namijenjen biti sljedeće:

- djelatnici u kulturi i turizmu
- studenti arheologije te studenti iz područja koji su povezani uz podvodnu kulturnu baštinu i turizam.

Svaki projektni partner doprinosi tečaju svojim vještinama, znanjem i iskustvom. Novi i inovativan U-Mar tečaj osposobljava stručne osobe koje imaju potencijal da aktivno doprinesu razvoju kulturnog turizma.



Co-funded by the
European Union



Tečaj je podijeljen u sedam nastavnih jedinica:

1. Podvodna arheologija, tehnike dokumentiranja i važnost in situ zaštite podvodne kulturne baštine
2. Tumačenje, vrednovanje i diseminacija podvodne kulturne baštine
3. Zajedničke strategije upravljanjem podvodnom kulturnom baštinom
4. Procjena utjecaja turističkih aktivnosti na morski okoliš s naglaskom na prirodno okruženje i kulturnu baštinu
5. Izrada podvodnih kulturnih itinerara
6. Digitalna tranzicija aktivnosti u kulturi
7. Zakonodavstvo vezano uz zaštitu, zakonodavni propisi muzejske djelatnosti, turizam i rekreacijsko ronjenje.



Co-funded by the
European Union



Tečaj se sastoji od pisanih te audio i video materijala koji će biti dostupni na mrežnoj platformi pokrenutoj u sklopu projekta. Tečaj je na engleskom jeziku i kao takav će biti predstavljen u svim europskim zemljama. Osim toga, odluka je projektnih partnera da se tečaj ne prevodi na nacionalne jezike projektnih partnera jer je poznavanje engleskog jezika temeljna vještina kako kulturnih i turističkih djelatnika, tako i studenata.



Co-funded by the
European Union



LU1 – PODVODNA ARHEOLOGIJA, TEHNIKE DOKUMENTIRANJA I VAŽNOST IN SITU ZAŠTITE PODVODNE KULTURNE BAŠTINE

Podvodna arheologija ima za cilj proučiti odnos ljudskih zajednica iz prošlosti s morskim, riječnim ili jezerskim okruženjem kroz materijalne dokaze koji su svjedoci naših predaka.

Kako bi se podvodna kulturna baština dokumentirala, istraživala i interpretirala obzirno i uz znanstveni pristup, stručnjaci posvećeni zaštiti i vrednovanju podvodne kulturne baštine trebaju naučiti i usavršiti određena znanja, metodološke pristupe i vještine.

Budući da su određena podvodna nalazišta netaknuta i u dobrom stanju očuvanosti, nenametljiv in situ pristup smatra se primarnom zadaćom.

Ovakav pristup čini temelj ove nastavne jedinice i polaznu točku tečaja.



Co-funded by the
European Union



LU2 – PRISTUPAČNO TUMAČENJE, VREDNOVANJE I DISEMINACIJA PODVODNE BAŠTINE

Interpretacija je ključan dio procesa diseminacije i interpretacijom se mogu baviti samo stručnjaci i specijalisti, poznavatelji podvodne kulturne baštine.

Koristeći bezbroj dostupnih materijala, tehnika i tehnologija koje se stalno razvijaju, podaci o zajedničkoj podvodnoj kulturnoj baštini mogu se prenijeti javnosti na odgovaran način i s uvažavanjem, istodobno nastojeći održati obrazovno iskustvo interaktivnim i privlačnim ciljanom publici. Kako bi se to postiglo, uspostavljeni su određeni kanali pripovjedačke komunikacije i pristupi kako bi publika uistinu razumjela i nadalje vrednovala podvodnu kulturnu baštinu.

Važnost komunikativne funkcije pripovjedača u procesu širenja podataka čini srž ove nastavne jedinice.



Co-funded by the
European Union



LU3 – ZAJEDNIČKE STRATEGIJE UPRAVLJANJA

Načela upravljanja koja se koriste u metodologiji podijeljenog upravljanja (tj. u skladu s načelom partnerstva), u središtu je ove nastavne cjeline.

Očuvanje, konzerviranje i predstavljanje podvodne kulturne baštine zahtjeva održiva i pristupačna rješenja koja uvjetuju provedbu interdisciplinarnih znanja iz srodnih znanstvenih područja.

Radom na tim izazovima moguće je u obalnim područjima ostvariti poduzetništvo temeljeno na turizmu koje uključuje održive aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu.



Co-funded by the
European Union



LU4 – PROCJENA UTJECAJA TURISTIČKIH AKTIVNOSTI NA MORSKI OKOLIŠ S NAGLASKOM NA PRIRODNO OKRUŽENJE I KULTURNU BAŠTINU

Iako javni pristup podvodnoj kulturnoj baštini in situ nije moguć na svim lokalitetima, znatan broj bi se mogao približiti prosječnom turistu bez ugrožavanja njihova stanja očuvanosti.

S porastom aktivnosti kao što su ronjenje s bocama, nautika i komercijalne industrijske aktivnosti, osjetljiv morski okoliš izložen je stalnoj opasnosti od oštećenja i uništenja.

Sadržaj ovih nastavnih cjelina služi kao uvod u moguća buduća rješenja i pristupe daljnjem razvoju podvodne kulturne baštine, istovremeno naglašavajući važnost i načine zaštite podmorja.



Co-funded by the
European Union



LU5 – IZRADA PODVODNIH KULTURNIH ITINERARA

Postoji bezbroj lokacija koje sadrže tragove ljudskih pomorskih aktivnosti kroz tisućljeća diljem svjetskih oceana i mora.

Eksponencijalni porast ronilačkih aktivnosti i dostupnost podvodnih kulturnih resursa na spomenutim lokalitetima, urodilo je zabrinutošću o logističkim izazovima vezanim uz zaštitu tijekom posjeta zainteresirane javnosti.

Baštinski turizam, posebno vezan za podvodne kulturne lokalitete, spada u jedan od najbrže rastućih segmenata turističke industrije.

Posjetitelji cijene mogućnost doživljaja izvornih lokaliteta i artefakata kako bi se povezali sa svojom prošlošću. Kad je riječ o posjećivanju podvodnih lokaliteta koji turistima pružaju izvorni doživljaj i educiraju javnost mogućnosti su iznimne.



Co-funded by the
European Union



Podvodni kulturni itinerari, parkovi i muzeji dobar su model za širenje znanja i educiranje javnosti zainteresirane za podvodne arheološke lokalitete.

Međutim, mnogi od navedenih i dalje mogu ostati izolirani i misteriozni za one koji nisu ronjoci. Lokalni i nacionalni pomorski muzeji, povijesna društva i sveučilišni programi mogu poslužiti kao nadogradnja lokalnim sustavima očuvanja razvijanjem kopnenih interpretativnih prostora te na taj način povezati podvodnu kulturnu baštinu i njen značaj s lokalnom i nacionalnom poviješću.

Ova nastavna cjelina predstavlja studije slučaja projektnih partnera u stvaranju podvodnih kulturnih itinerara.



Co-funded by the
European Union



LU6 – DIGITALNA TRANZICIJA KULTURNIH AKTIVNOSTI

Za pomorsku kulturnu baštinu, a posebno podvodnu, virtualna stvarnost može imati poseban značaj pri prenošenju rezultata istraživanja baštine koja nije dostupna javnosti zbog prirode okolnog okruženja i vještina koje pojedinci moraju imati samo za posjet podvodnom kulturnom lokalitetu, bez da spominjemo istraživanja.

Podvodna fotogrametrija, snimanje ili prijenos videozapisa u stvarnom vremenu, virtualna rekonstrukcija, tiskanje 3D modela, proširena stvarnost i virtualni zaroni - samo su neke od metoda koje nudi tehnologija koja se stalno razvija i primjenjuje u predstavljanju podvodne kulturne baštine široj javnosti.

Metode i mogućnosti kojima se unaprjeđuje i prenosi pomorska i podvodna kulturna baština su brojne i rastu razmjeno tehnološkom napretku.



Co-funded by the
European Union



Metode i mogućnosti kojima se unaprjeđuje i prenosi pomorska i podvodna kulturna baština su brojne i rastu razmjeno tehnološkom napretku. Korisnicima se nudi mogućnost aktivnog uključivanja u edukaciju o podvodnoj kulturnoj baštini (mogućnost utjecanja na ishod, postavljanje ciljeva, rješavanje problema i svladavanje prepreka), od čega koristi mogu imati javnost i predavači (učenje, emocionalno iskustvo).

Izuzetno je važno kod prijenosa informacija o podvodnoj kulturnoj baštini poznavanje ciljane publike, izbor informacija i medija te u konačnici potreba i duljina trajanja učenja. Ove činjenice su od ključne važnosti za prilagodbu interpretativnog iskustva o podvodnoj kulturnoj baštini na najbolji mogući način budućim zainteresiranim pojedincima i grupama. Konačno, mora se postići i uvažiti ravnoteža između uživanja, emocionalnog angažmana, povijesne točnosti i učenja. Tehnologija je sredstvo, a ne svrha sama po sebi.

Kao i u prethodnoj, ova nastavna cjelina pruža primjere dobre prakse u digitalnoj tranziciji kulturnih aktivnosti koje omogućuju otkrivanje podvodne kulturne baštine.



Co-funded by the
European Union



LU7 – ZAKONODAVSTVO VEZANO UZ ZAŠTITU, ZAKONODAVNI PROPISI MUZEJSKE DJELATNOSTI, TURIZAM I REKREACIJSKO RONJENJE

Koliko je arheološka dokumentacija neophodna za istraživanje kulturne baštine, toliko je neophodna i zakonska regulativa i strogi propisi vezani za pristup, znanje i unapređenje kulturne baštine. Zaštita podvodne kulturne baštine zahtijeva stručnost i vještinu kod detaljnog pronalaženja, izvještavanja i dokumentiranja prije, tijekom i nakon arheoloških aktivnosti.

Ova nastavna cjelina predstavlja uvod u ključan međunarodni pravni akt o zaštiti podvodne kulturne baštine – UNESCO-vu Konvenciju o zaštiti podvodne kulturne baštine iz 2001.godine.

Predstavljeni su povijesno značajni trenutci koji su prethodili donošenju Konvencije i njenih vodećih načela. Prikazan je kratak pregled stanja u zemljama projektnih partnera, uzevši u obzir samu Konvenciju te druge važeće zakone o pravnoj zaštiti podvodne kulturne baštine u navedenim zemljama.



Co-funded by the
European Union



U·MAR

Enhancing underwater archaeology



Co-funded by the
European Union